

C. De St.-Salvatorskathedraal te Brugge.

Op 20 mei bezochten wij, onder de kundige leiding van ons medelid Z.E.Heer J. Vanden Heuvel, de Brugse kathedraal.

Er was ruime belangstelling voor deze boeiende namiddag: ruim 50 aanwezigen hebben ervan genoten; wat bewijst dat kunst en geschiedenis van eigen bodem, nog immer onze leden aantrekt. En aan kunst en geschiedenis is geen gebrek in de kathedraal.

E.H. Vanden Heuvel schetste vooraf de ontstaansgeschiedenis en de bouw van de kerk. Gesticht in de 9e eeuw als een afhankelijkheid van de parochie Snellegem. In 1116 door brand vernield, werd in 1127 door een romaanse kerk vervangen, waarvan het enige overblijfsel het veldstenen onderdeel van de toren is.

Het centrale deel van de toren dagtekent uit de 13e eeuw en is als de oudste baksteenbouw in België bekend. Omstreeks het midden van de 13e eeuw situeert men de constructie van de prachtige roodbakstenen gotische kerk. Uit die periode dagtekenen nog het koor en de drievierden van de kruisbeuk. Het overige van de kerk en het schip, door brand vernield in 1358, werden een vijftigtal jaren later herbouwd. In 1480 werd de kerk vergroot door de bouw van een kooromgang met kranskapellen in Brabantse gotiek, door Jan Van de Poele. De kerk overleefde vier branden, de beeldenstorm en de troebelen van de Franse Revolutie. Het is in de 19e eeuw dat de toren in neo-romaanse stijl wordt afgewerkt. Ook in de 20e eeuw vonden er enkele kleinere verbouwingen plaats.

Daarna werden we rondgeleid door onze bekwame gids, doorheen het prachtige godshuis met zijn vele kapellen. Onder de bijzonderste noteren wij de schoenmakerskapel met zijn afsluiting van 1430. Binnenin bemerken wij het embleem van de gilde: de gekroonde laars op het altaar, de stoelen en de achterkant van de toegangsdeur. Het kruisbeeld op het altaar is afkomstig van de abdij van Eekhout; merkwaardig is de eigenaardige houding van Christus' voeten. Verder is er de kleine kapel van de wagenmakersgilde. Het embleem is in de renaissancedeur verwerkt. De kapel van de H. Barbara gaat de kapel van het H. Kruis vooraf. In de centrale absiskapel staat het wit marmeren Lieve Vrouwebeeldje van Pieter Pepers. In de kapel van O.L.Vr. van de Zeven Smarten bemerken we een Mater Dolorosa uit de 17e eeuw, met een rode peststok in de hand. In de kranskapel toegewijd aan O.-L.-Vrouw van Loretto staat de legende afgebeeld van het huisje van Nazareth op het schilderij toegeschreven aan Van Munderhout; en daar bevindt zich ook een merkwaardig gotisch gebeeldhouwd retabel uit de 15e eeuw met de legende van de drie huwelijken van de H. Anna.

Onder de vele kunstvoorwerpen zijn er eerst al vele schatten uit de voormalige kathedraal van St.Donaas die op het huidige Burgplein stond en afgebroken werd onder de Franse Revolutie. Onder deze schatten bevinden zich de heerlijke gobelins met hun cartons door Van Orley (deze cartons of schilderijen dienden als model voor

de wandtapijten, en zijn als gevolg van de techniek van het tapijtvlechten, het spiegelbeeld van de gobelins). Dan zijn er nog de grafmonumenten van Brugse bisschoppen, zonder het beeldje van Pepers (1776) te vergeten. Door dit alles wordt echter het bezit van de St.-Salvatorskerk zelf, geenszins in de schaduw gesteld. Denken we alleen aan het koorgestoelte dat voor het grootste deel dagtekent van rond 1430 en één der oudste is uit de Nederlanden. In 1478 werden er de wapenschilden aan toegevoegd van de ridders van het Gulden Vlies, die in dit jaar hun 13e kapittel hielden in deze kerk. We konden er kennis maken met Pourbus, Van Oost, Claeissins, Blondeel, De Deyster e.a. Maar ^{voor} sommige kenners was het pronkstuk wel de God de Vader, het monumentale marmeren beeld door E. Quellin, door enkelen het schoonste beelhouwwerk in het land genoemd.

Het is onmogelijk in één namiddagbezoek alles te zien of in een verslag alles te vermelden wat zich in deze katedraal bevindt. Onze bekwame leider ondervond dir best. En dan was er nog het museum en ... o ramp!... het sluitingsuur... en een begrijpende bewaakster! Zodat we toch in zeven haasten een deel mooie dingen zagen en oudheden (steenoud!): een ivoren kromstaf uit de 6e eeuw, de loden grafplaat van van Gunhilde, een Angelsaksische prinses gestorven te Brugge in 1087; een deel van de mantel van de H. Brigitte, Ierse prinses overleden in 523, relikwie door Gunhilde meegebracht naar Brugge; de relikwiekasten van Sint Elooi, Sint Donaas en de Gelukzalige Karel de Goede vermoord in 1127; oud en kunstig gouborduurwerk van prachtige kerkgewaden.

We danken heel hartelijk Zeer Eerwaarde Heer J. Vanden Heuvel voor zijn geslaagde poging om ons de weg te wijzen naar schoonheid, kunst en geschiedenis van eigen bodem. En alle aanwezigen zijn absoluut van ons gedacht!

R. D. K. en J. Larb.

\$ \$ \$ \$ \$ \$
\$ \$

D. Studietocht naar Oudenaarde.

De 80 deelnemers hebben het allen ondervonden dat die reis één groot succes is geworden. Wat we allemaal gezien hebben, werd vermeld op de uitnodiging die tot in de puntjes verzorgd werd door onze reisleider lic. Maurits Coornaert. Maar voor dezen die er niet bij waren, moet gezegd dat alles op wieltjes is gelopen: niemand van de ingeschrevenen liep verloren, er was niet te veel of te weinig mazout, de bussen waren altijd waar we ze nodig hadden ... en eten hadden we ook, want we hadden de raad van de reisleider gevolgd en de lunchkorf meegenomen, drinken... wel we waren toch in de streek van het beroemde Oudenaarse bier.

En dan die gidsen in Oudenaarde. We hadden er natuurlijk twee: hoe zou één gids zich moeten afsloven om op zoveel plaatsen gedurende anderhalf uur aan zoveel mensen zoveel te vertellen.